

DEVELOPMENT AND CURRENT STATE OF DIVORCE AND INFIDELITY IN SLOVAKIA

Michal Oláh¹

Abstract

Divorce rates in Slovakia have been declining continuously. According to the data of the Statistical Office of the Slovak Republic, last year the divorce rate was 30.7 percent, which means that out of 100 marriages, more than 30 divorces ended. This is the lowest number since 1994. The divorce rate in Slovakia peaked in 2006, when almost every second marriage ended in such a separation. Since then, the situation has been improving year after year. The research agency Go4insight conducted exclusive surveys on the perception of the causes of divorce and subsequent unbelief in Slovakia, commissioned by the author of the text through the .týždeň magazine. The surveys were conducted on a sample of 1000 respondents in the population of the Slovak Republic aged 15 to 79 years. The deadline for researching divorce rates was from 22 November to 2 December, 2019 and infidelities from September 27 to October 7, 2019.

Keywords

Marriage, Infidelity, Divorce, Causes, Slovak Republic

I. Úvod

Z praxe sociálnych pracovníkov a nespočetného množstva kazuistik i osobnej skúsenosti vyplýva, že ku nevere stačí opojenie alkoholom a „prajná“ atmosféra, ktorá dokáže vybičovať túžby. Nasleduje strata zábran, pudové správanie po ktorom môže nastať stav podobný po vytriezvení. Nastáva morálna dilema, vnútorný morálny tlak, ale i túžba po ďalšej nevere, ktorá môže viesť až k rozvratu manželstva. Z výsledkov prieskumu vyplýva, že Slováci považujú za najčastejšie príčiny rozvodov neveru (69 %), alkoholizmus a problémy s drogami (60 %) či finančné ťažkosti (56 %). Druhú trojicu príčin kopírovali vzťahové problémy ako domáce násilie, nechota komunikovať a nedostatok času a pozornosti zo strany partnera.

Obrázok 1

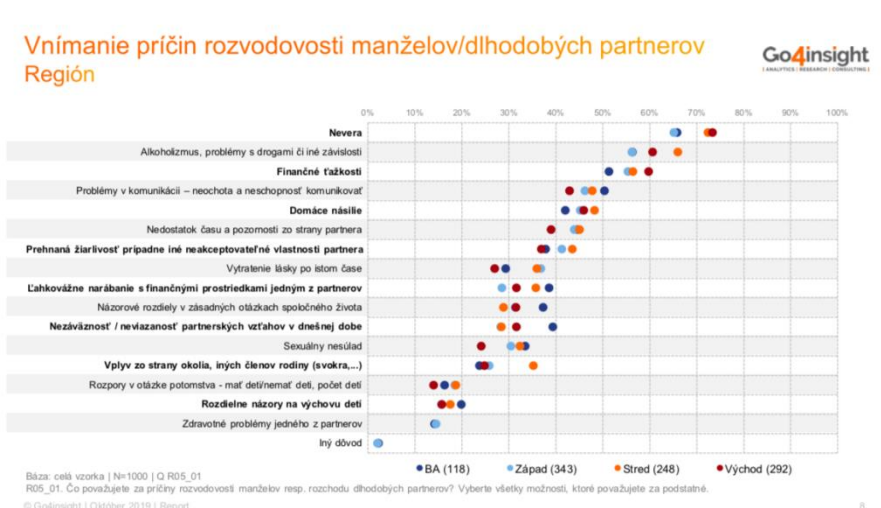

¹ The PRIGO University, Vítězslava Nezvala 801/1, 736 01 Havířov, Czech Republic, E-mail: michalolah.socialworker@gmail.com

II. Príčiny a rozloženie rozvodovosti

Pri pohľade na vekové rozloženie respondentov, ktorí považujú neveru za najzávažnejší problém, vychádza, že paradoxne to ako ústredný problém najviac vnímajú mladí ľudia do dvadsaťštyri rokov. Medzi mužmi a ženami sú pri vnímaní rozvodovosti pomerne výrazné rozdiely. Zatiaľ čo muži považujú za najpodstatnejší dôvod rozvodu neveru, ženy uvádzajú za dôvod alkoholizmus či problémy s drogami. Najvýraznejší rozdiel v chápaní odlišných motívov je pomerne očakávane domáce násilie, ktoré ženy uvádzali ako príčinu rozchodu výrazne častejšie ako muži. Takmer zhodne vidia obe pohlavia problém krachu partnerstva v nedostatku času a pozornosti zo strany partnera a zdravotné problémy jedného z nich. Pre sociálneho pracovníka stojí za povšimnutie zvlášť o nevýrazných rozdieloch v príčinách rozvodovosti vo vzťahu k sociálnej triede partnerov. Výraznejší rozdiel medzi príslušníkmi high society a ostatnou populáciou bol len v nízkom vnímaní príčin rozvodovosti z dôvodu závislosti a naopak signifikantne častejší podiel na rozchode má podľa nich nezáväznosť partnerských vzťahov. Dlhodobým trendom potvrdeným výskumnou agentúrou je najnižšia rozvodovosť u vysokoškolsky vzdelaných ľudí. Najmenej sa rozpadávajú vzťahy na západe Slovenska. Výrazne vyššie vnímanie negatívneho vplyvu širšej rodiny, najmä svokry, na trvácnosť manželstva/partnerstva bolo v stredoslovenskom kraji.

Obrázok 2

Psychologička Gabriela Ručková (2015) upozorňuje na potrebu hľadania príčin rozvodovosti v detstve. Rôzne rodinné traumy, necitlivá výchova, nevšímavosť, manipulácia s dieťaťom, to všetko sa prejaví v až dospelosti. Podľa Jozefa Tinku (2020) sú časté príčiny rozpadu vzťahov hlavne v citovej nestálosti, nedostatočnej empatii, neschopnosti konštruktívne riešiť vzťahové rozdielnosti či bežné konflikty. Zvlášť pre pomáhajúcich profesionálov v poradenskej a terapeutickej práci je potrebné si uvedomiť, že vzťahové krízy v rodinách sú problémom duševného a sociálneho zdravia spoločnosti, a takto k nim aj pristupovať. Spoločnosť by mala systémovo chrániť dobré rodinné vzťahy detí pred rozvodom aj po rozvode. Rodičia musia pochopiť, že ich vzťah nemusí vydržať, ale vzťah rodiča a dieťaťa je navždy. Ivan Štúr (2014) sformuloval základný princíp výchovy jednoducho a jasne: „Netreba ani veľmi vychovávať, stačí pekne žiť.“

III. Príčiny nevery

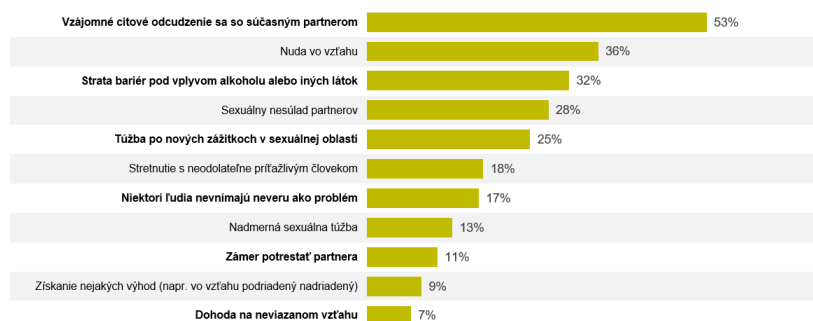
Najčastejšou príčinou rozvratu manželstva je nevera, ktorej obraz tragických následkov siaha až do starovekých biblických čias. Starozákonný židovský kráľ Dávid (2 Sam 11 – 12) nechal

kvôli sexuálnemu vzťahu s vydatou Bat-šebe zabiť jej manžela, vojaka Uriáša. Biblické desatoro hovorí o sexuálnej zdržanlivosti dokonca až v dvoch prikázaniach – šiestom „Nezosmilniš.“ a deviatom „Nepožiadaj manželku blížneho svojho.“ Ich porušenie už tisíce rokov od čias Mojžiša vyvoláva konflikty a rozvracia partnerské vzťahy. Potvrďuje to aj nami citovaný prieskum, ktorý považuje neveru za zdroj najzávažnejších konfliktov medzi manželmi, resp. dlhoročnými partnermi. Profesionálny sociálny pracovník musí byť rezistentný voči nepodloženým naratívom o nevere ako „korení vzťahu“ a iných vulgarizujúcich tvrdení. Ručková (2015) hovorí naopak o devastácii vzťahu bez cesty k návratu. Sklamaná dôvera, hlboký pocit odcudzenia podvedeného, neúnosné výčitky svedomia neverného partnera a citová odlúčenosť sú mimoriadnou zaťažkavou skúškou vzťahu. Mária Potočárová (2008) upozorňuje okrem nevery aj na ďalšie hrozby zrútenia manželstva. Sú nimi hlavne nerealistické očakávania projektované na partnera, slabé sebazpoznanie a neistota v povahe.

Obrázok 3

Prečo, podľa Vás, sa niektorí ľudia stávajú nevernými – bez ohľadu na to, či ide o jednorazovú alebo dlhodobú neveru?

Go4insight
ANALYTICS | RESEARCH | CONSULTING

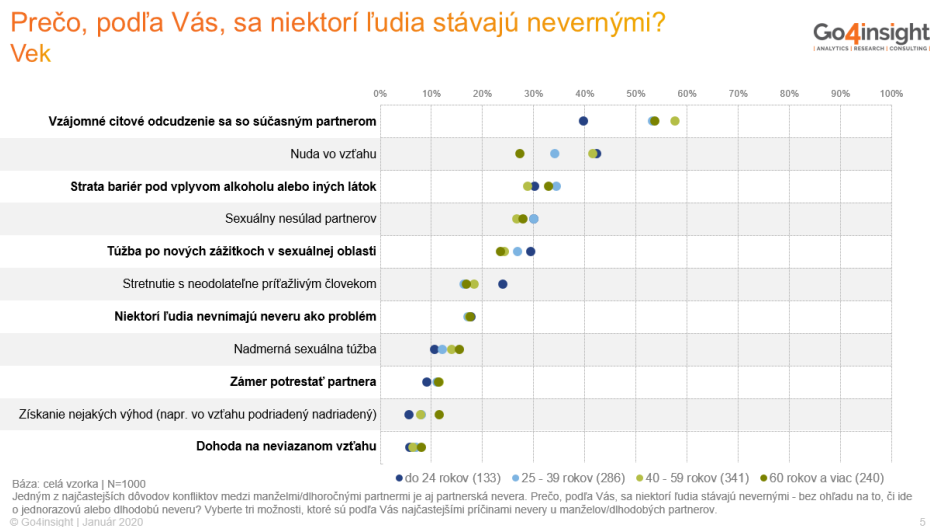

Báza: celá vzorka | N=1000
Jedným z najčastejších dôvodov konfliktov medzi manželmi/dlhoročnými partnermi je aj partnerská nevera. Prečo, podľa Vás, sa niektorí ľudia stávajú nevernými – bez ohľadu na to, či ide o jednorazovú alebo dlhodobú neveru? Vyberte tri možnosti, ktoré sú podľa Vás najčastejšími príčinami nevery u manželov/dlhodobých partnerov.
© Go4insight | Január 2020

Náš prieskum odpovedá na otázku vnímania dôvodov nevery jednoznačne. Viac ako polovica opýtaných (53 %) považuje vzájomné citové odcudzenie sa so súčasným partnerom za najčastejšiu príčinu nevery. Max Kašparů (2020) vníma najväčšie problémy súčasných manželov rovnako. Varuje pred vákuom, ktoré vzniká citovou podvýživou. Jeho názor podporuje nemecký filozof Martin Heidegger, ktorý už v druhej polovici minulého storočia upozorňoval na prehlbujúcu sa priepasť medziľudských vzťahov slovami známou vetou „moderná doba prekonala všetky vzdialenosti, ale nevytvorila žiadnu blízkosť“. Citové odcudzenie považovali za problém častejšie ženy ako muži. Ďalšiu príčinu nevery vnímali obe pohlavia takmer narovnať. Až pre 36 % respondentov to bola nuda vo vzťahu po ktorej prvú trojicu najčastejších motívov nevery uzatvárala strata bariér pod vplyvom alkoholu alebo iných látok (32 %). Štvrté, piate a šieste miesto patrilo sexuálnym problémom. Nesúlad v sexuálnom živote (28 %), túžba po nových sexuálnych zážitkoch (25 %) a erotické očarenie po stretnutí s neodolateľne príťažlivým človekom (18 %). Približne pätina respondentov nepovažuje neveru za problém a v 7 % uzatvára vnímanie najčastejších príčin nevery tzv. dohoda o neviazanom vzťahu. Na tejto príčine sa muži a ženy vzájomne takmer zhodli, rovnako ako vo vnímaní príčin nevery pri získaní výhod napr. vo vzťahu nadriadený – podriadený. Vzájomné citové odcudzenie sa so súčasným partnerom očakávané kopírovalo vek opýtaných. Pokiaľ u mladých ľudí do dvadsaťštyri rokov bol tento problém najmenší, osoby nad šesťdesiat rokov ho považovali za najzávažnejší. Súvisí to pravdepodobne s nárokmi, aké na seba starší partneri kladú a núka sa aj možnosť únavy vzťahu. Problém emocionálneho odcudzenia vnímajú ako príčinu podvádzania sa najviac vysokoškolsky vzdelaní ľudia a najmenej stredoškólcami bez maturity. Vysokoškólcami sa súčasne viac ako ostatní obávali nudy vo vzťahu. Zaujímavé odpovede nám ponúklo aj regionálne vnímanie príčin nevery. Neväčší rozdiel bol v otázke

sexuálneho nesúladu partnerov, ktorý považovali za najmenší problém Bratislavčanov a za najväčší Stredoslováci. Obyvatelia východného Slovenska boli približne uprostred.

Obrázok 4

IV. Záver

Podľa známeho ontológa a filozofa Michaela Laitmana je hlbokou príčinou súčasnej rozvodovosti neschopnosť moderného človeka strpieť pri sebe ďalšieho človeka, pretože svoj veľký egoizmus. Jeho následkom môže byť podľa Ručkovej (2015) a Tinku (2020) nevera a neustále hľadanie „dokonalého“ partnera. Nevera môže byť vecou osobného zlyhania, cestou z nezdravého vzťahu alebo aj osobnostnou poruchou. Problém je v tom, že nevera sa dnes akceptuje ako prejav pomyselnej slobody. Nie je výnimkou, keď sa o nej v spoločnosti hovorí s nádychom akejsi noblesy, niečoho, čo sa skryto akceptuje ako sociálna normalita. V skutočnosti, človek, ktorý systematicky podvádza svojho partnera, má podľa nami oslovených odborníkov osobný problém vyžadujúci si neraz dokonca profesionálnu pomoc. Korene môžu byť v nedostatku lásky v detstve, nezdravej túžbe po uznaní či moci, chýbajúcom sebavedomí a v mnohých iných príčinách. Nevera často sublimuje do vnútorného zúfalstva. Hoci sa taký človek javí ako vyrovnaná, silná a sebavedomá osobnosť. Pre nás sociálnych pracovníkov je dôležité pamätať na to, že nevera je falošnou karikatúrou lásky.

Literatúra

Druhá kniha Samuelova – 2Sam 11 – 12, Biblia, vyd. Ikar, 2010.

Kašparu, M. (2020) Manželstvo mi robí najviac starostí, ale i radostí. Slovo+. <https://www.slovoplus.sk/max-kasparu-manzelstvo-mi-robi-najviac-starosti-ale-i-radosti/> (31.8.2020)

Potočárová, M. (2008). Pedagogika rodiny. Bratislava: UK BRATISLAVA.

Ručková, G., Oláh M. (2015). Vzťahová vazba, rodina a osobná pohoda u závislých dospelých v resocializačnom procese pri uplatňovaní rodinnej terapie / Psychologické aspekty pomáhání 2014. Ostrava: Universitas Ostraviensis, 2015. 2014, s. 227-234.

Štúr, I. (2014). Kto chce žiť, nech sa kýve. Premedia.

Tinka, J. (2020) Rada pre práva dieťaťa. Euworld. <https://eduworld.sk/cd/zuzana-granska/2210/jozef-tinka-deti-najviac-trpia-ak-rodicia-o-sebe-navzajom-hovoria-skaredo-ohovaraju-sa-a-zosmiesnuju> (20.8.2020)